

Často se o naší zemi mluví za použití označení „česká kotlina“. Jak toto označení podle vás vzniklo?

My se však nebudeme zabývat jen reliéfem Česka, ale dalšími krajinnými sférami. K vypracování následujících úkolů použijte ideálně Školní atlas dnešního Česka nebo jiný atlas našeho území.

POVRCH

Na stránce zabývající se povrchem zjistíme, že podle výškové členitosti je území Česka rozděleno do čtyř kategorií.

1. Jak se tyto kategorie nazývají a podle jakého klíče se dělí?
2. Ve kterém typu reliéfu se nachází vaše škola?
3. Česko je též podle charakteru reliéfu rozděleno do geomorfologických jednotek různých úrovní. V následující tabulce doplňte jména jednotek, do kterých hierarchicky spadá místo vaší školy.

Geomorfologická jednotka	Název jednotky
provincie	
subprovincie	
oblast	
celek	

Pozn.: Na geomorfologické mapě na geoportálu INSPIRE můžete najít i jména hierarchicky nižších jednotek v okolí svého bydliště.

4. Jaký typ reliéfu převažuje ve vašem okolí? Pokud si nejste jistí, na turistické mapě můžete v libovolném čtverci o straně 4 km vyhledat nadmořskou výšku nejnižšího a nejvyššího místa a podle toho určit relativní převýšení daného čtverce, a tudíž i typ reliéfu. Jaký charakter převážně má - rovina, pahorkatina, vrchovina, nebo horský reliéf?

GEOLOGIE

Na geologické mapě Česka můžeme podle barev určit stáří hornin, které bychom v dané oblasti našli po odkrytí půdního pokryvu, nebo tam, kde vycházejí na povrch. Velkou část naší země pokrývají křídové usazeniny, které se ukládaly na dně teplého moře v době dinosaurů před zhruba 100 miliony lety. V geologické mapě se značí zelenou barvou. Při bližším pohledu je však Česká křídová pánev (tak této oblasti dnes říkáme) na mnoha místech přerušena drobnými areály tmavě červené (na některých mapách až fialové) barvy.

5. Pokuste se odpovědět na následující otázky týkající se zmíněných tmavě červených areálů:
 - a) O jaký typ hornin se jedná?
 - b) Jakým způsobem pronikaly přes vrstvy usazených hornin?
 - c) Co mají společného tyto areály z hlediska turistického ruchu? Nápoředou mohou být areály v blízkosti Máchova jezera nebo v ohybu Labe u Pardubic.

VODSTVO

Dalším přirovnáním, díky kterému můžeme vystihnout naši polohu z hydrologického hlediska, je „střecha Evropy“.

Vysvětlete toto pojmenování.

6. Označte následující tvrzení ANO/NE podle toho, zda jsou pravdivá, či nikoliv.

- a) Hlavní evropské rozvodí v Česku probíhá pouze pohořím Králický Sněžník.
- b) Povodí je území, z něhož vodní tok odvádí povrchovou vodu.
- c) Povodí Dunaje zároveň patří do povodí Svatky.
- d) Vltava je levým přítokem Labe.
- e) Vltava je na soutoku s Labe delší.
- f) Odra je tokem 1. řádu, Morava je tokem 2. řádu, Berounka 3. řádu.

ANO

☐
☐
☐
☐
☐
☐

NE

☐
☐
☐
☐
☐
☐

7. U řádovosti toků zůstaneme. Jakého řádu je tok, který protéká v blízkosti vaší školy?
8. Utvořte schéma tohoto toku podle toho, kudy jeho voda poteče. Posledním tokem bude tok 1. řádu, tedy řeka, která se vlévá do moře.
Příklad toku protékajícího před gymnáziem v Poliře: Bílý potok → Svatka → Dyje → Morava → Dunaj (Bílý potok je tak tokem 5. řádu)

9. Jak se od sebe z hlediska využití liší přehrady Orlik a Švihov?

PODNEBÍ

Na stránce zabývající se povrchem zjistíme, že podle výškové členitosti je území Česka rozděleno do čtyř kategorií.

10. Označte následující tvrzení ANO/NE podle toho, zda jsou pravdivá, či nikoliv.

ANO

NE

- a) Se stoupající nadmořskou výškou klesají průměrné úhrny srážek.
- b) S rostoucí zeměpisnou šířkou (= s rostoucí vzdáleností od rovníku) klesá průměrná roční teplota.
- c) Čím menší nadmořská výška, tím nižší průměrné srážkové úhrny.
- d) Čím více na jih, tím vyšší průměrná roční teplota.
- e) S rostoucí nadmořskou výškou klesá průměrná roční teplota.
- f) Pro charakter podnebí je v Česku rozhodující nadmořská výška, nikoliv zeměpisná šířka.

☐
☐
☐
☐
☐
☐

☐
☐
☐
☐
☐
☐

11. Které oblasti Česka jsou nejteplejší? Které nejchladnější?

12. Které oblasti Česka mají nejvyšší srážkové úhrny? Které oblasti jsou nejsušší? Proč právě tyto?

VEGETACE

12. Podle mapy vegetačních stupňů (popřípadě podle nadmořské výšky vaší školy) se pokuste určit, do jakého vegetačního stupně patří vaše okolí.

13. Odpovídá skladba dřevin v nejbližších lesích názvu příslušného vegetačního stupně? Pokud ne, proč tomu tak je?

Do přiložené slepé mapy vyznačte místa z otázek 5, 6, 9, 11, 12

Závěrem zhodnot'te, jak uvedené přírodní podmínky ovlivňují život obyvatel v Česku i konkrétněji ve vašem okolí.
